

Zálohování nápojových obalů bude pro obce po finanční stránce výrazně pozitivní

Autor:

Petr Novotný

2024

Obsah

Shrnutí analýzy nákladů a výnosů pro obce	3
Role PET lahví nápojových plechovek v obecních odpadových systémech - ekonomika jejich sběru	6
Dopad zálohování nápojových plechovek na obce	8
Příjem obcí jako 15 % z nevybraných záloh	9
Úspora obcí plynoucí z uvolnění místa v kontejnerech na SKO a ve žlutých kontejnerech	10
Dodatečné náklady obcí na splnění přísnějších podmínek třídění současným systémem	11
Náklady státního rozpočtu spojené se současným systémem	13
Hodnota zmařené materiálu v souvislosti se současným systémem	14
Další aspekty zálohového systému s pozitivním vlivem na rozpočty obcí	15
Náklady na údržbu veřejných prostranství a problém litteringu	15
Zálohový systém je pro obce spravedlivý	15
Finanční důsledky pro obecní rozpočty při zavedení zálohového systému na nápojové obaly	17

Shrnutí analýzy nákladů a výnosů pro obce

Cílem tohoto dokumentu je přehledně ukázat, **jaké ekonomické dopady bude mít zavedení zálohového systému na PET lahve a nápojové plechovky na obce a jejich rozpočty.** Vstupní data tohoto dokumentu pochází z velké části ze studií, které byly na téma dopadu zálohování zpracovány.

Zatímco výnosy z prodeje vytříděných PET lahví a hliníkových plechovek jsou celkem dobře kvantifikovatelné, náklady, které obce a stát nesou v souvislosti se současným systémem jsou spíše skryté, a proto je nutné je podrobněji prozkoumat.

Zavedení zálohového systému na PET lahve a plechovky bude mít ekonomický dopad na veřejné rozpočty v několika úrovních:

- **120,7 mil. Kč** - tolik v celkovém součtu výnosů a nákladů obce ročně vydělají na zavedení zálohového systému. Na jedné straně přijdou o tržby za prodej materiálu, což vyvažuje příspěvek z nevybraných záloh a úspora spojená s úbytkem objemu směsného odpadu.
- **451,6 mil. Kč** je hodnota materiálu - PET lahví a hliníkových plechovek, které nyní končí na skládkách nebo ve spalovnách a které se povede díky zálohování zachránit a využít.
- **500 mil. Kč** uspoří Česká republika každý rok tím, že nebude muset do rozpočtu EU odvádět pokutu za nezrecyklované plasty. Takovou částku totiž platí za PET lahve, které se nyní nedostanou do recyklace.
- **2,342 mld. Kč** budou muset investovat města a obce do nákupu kontejnerů a zefektivnění systému sběru PET lahví a plechovek, pokud se nezavede zálohový systém. Splnit vysoké cíle zpětného odběru totiž nepůjde bez zavedení door to door systémů a nějaké formy finanční motivace - například digitálních záloh.
- **3 mld. Kč** ročně by činily dodatečné provozní náklady měst a obcí na rozšířený sběrný systém, pokud by chtěly plnit cíle 90 % sběr PET lahví a 90 % sběr hliníkových plechovek.

Vybrané aspekty kalkulace:

- Aby byl kompenzován výpadek příjmů obcí z prodeje PET lahví a hliníkových plechovek po zavedení zálohového systému obsahuje novela zákona o obalech kompenzační princip, kdy má být obcím rozděleno 15 % z nevybraných záloh, což podle kalkulačny MŽP činí:
 - v 1. roce zálohování 440 160 000 Kč, nebo-li 41,20 Kč/obyvatele,

- ve 2. roce zálohování 282 960 000 Kč, nebo-li 26,52 Kč/obyvatele,
- ve 3. roce zálohování 204 306 000 Kč, nebo-li 19,15 Kč/obyvatele,
- ve 4. roce zálohování 133 620 000 Kč, nebo-li 12,52 Kč/obyvatele.

Na hodnotě 4. roku by se měl příspěvek ustálit do dalších let. Průměr za první 4 roky náběhu systému zálohování je roční příspěvek 265 261 500 Kč, nebo-li 24,86 Kč/obyvatele.

- Nápojové obaly zabírají významný objem v obecních nádobách na směsný odpad - od lidí, co nápojové obaly netřídí. Objem, který nápojové obaly v obecných odpadových systémech zabírají, je spojen s náklady obcí na udržování správně dimenzované infrastruktury, s náklady na výsyp kontejnerů a náklady na dopravu směsného odpadu na skládky či k energetickému využití. Náklad na zábor místa v kontejnerech na SKO je 89 400 000 Kč za rok, nebo-li 8,38 Kč na obyvatele a rok.
- Zálohový systém podle návrhu MŽP odstraní PET lahve a plechovky z obecních odpadových systémů - nově se o jejich sběr mají starat výrobci nápojů a obchodníci, kteří také ponесou veškeré náklady s tím spojené. Pokud bychom ale ponechali současný systém, budou se muset s cílem sbírat 90 % PET lahví a 90 % hliníkových plechovek vypořádat obce. To nepůjde jinak než masivními investicemi do nových sběrných nádob a nejspíše zavedení nějakého systému digitálních záloh. Investiční náklady, které by v této souvislosti spadly na obce, jsou vypočítané na 2,342 mld. Kč (220 Kč/obyvatele) a zvýšené provozní náklady na obsluhu tohoto systému na 3 mld. Kč za rok (282 Kč/obyvatele).
- Každá členská země EU platí již několik let do rozpočtu EU pokutu za plast, který byl udaný na trh a který nebyl zrecyklován. Poplatek činí v přepočtu 20 tis. Kč na každou tunu nezrecyklovaného plastu (800 EUR/tunu). Česká republika takto aktuálně platí 3 mld. Kč za rok, přičemž na PET lahve, které současný systém nedokáže svoji neefektivitou dodat k recyklaci připadá částka 500 000 000 Kč za rok, nebo-li 46,9 Kč na obyvatele a rok. O tuto částku může Česká republika zavedením zálohového systému snížit tuto pokutu.
- Díky neefektivitě současného systému končí ve směsném odpadu a většinou na skládkách velké množství hliníkových plechovek a PET lahví. Z takového materiálu nemá užitek nikdo. Hodnota PET a hliníku, který je udaný na Český trh a nakonec skončí na skládce nebo jinde než v recyklaci je 451 550 000 Kč ročně, nebo-li 42 Kč na obyvatele a rok.

K výnosům obcí ze sběru PET lahví a hliníkových plechovek je potřeba dodat, že podle průzkumu MŽP velká většina obcí, konkrétně 82 %, si sama odpady nijak neřeší a má podepsanou generální smlouvu s odpadovou společností. Příjmy z vytríděných materiálů plynou odpadové společnosti a obec může jen předpokládat, že o tyto příjmy jí odpadová společnost snižuje ostatní náklady na odpadové hospodářství.

Budeme-li ale teoreticky předpokládat, že odpadové společnosti promítnou veškerou tržbu z PET a hliníku vysbíraného v celé ČR za rok, obcím do nižších nákladů na odpady, potom má hodnota materiálu pro obce v současné době souhrnnou výši 267 904 000 Kč.

Bezprostřední pozitivní dopad zavedení zálohování na obce je v součtu 121 mil. Kč a pro celou společnost potom 1,072 mld. Kč každý rok. K tomu se obce zbaví povinnosti investovat do intenzifikace systému spojené s nápojovými obaly 2,341 mld. Kč a ročně ušetří další 3 mld. Kč na provozu této dodatečné infrastruktury. Se zavedením zálohového systému investiční a provozní náklady přejdou prostřednictvím operátora zálohového systému na nápojové společnosti a obchodníky.

Role PET lahví nápojových plechovek v obecních odpadových systémech - ekonomika jejich sběru

V roce 2020 utratily obce 11,38 mld. Kč za odpadové hospodářství, což je 1.064 Kč na obyvatele a rok nebo 88,7 Kč na obyvatele a měsíc. Odpadové hospodářství se na nákladech obcí podílelo ze 3,22 % (z celkových 350 mld. Kč). Obce nejvíce utratí za směsný komunální odpad (6,14 mld. Kč nebo 54 %). Tříděný sběr stál obce 2,7 mld. Kč, tedy téměř 24 % nákladů na OH. **V rámci tříděného sběru je nejdražší sběr plastu, který za rok 2020 přišel na 1,385 mld. Kč, což bylo 51,3 % nákladů na tříděný sběr.**

Příjmová stránka obcí v oblasti odpadového hospodářství se skládá především z poplatků od obyvatel (kryjí cca 50 % nákladů), příspěvků od EKO-KOMu (kryjí cca 20 % nákladů), příjmy z prodeje druhotných surovin jsou v případě měst a obcí na příjmech z odpadového hospodářství zanedbatelné. Obce tak z obecních rozpočtů financují přibližně 30 % nákladů na odpadové hospodářství, což je cca 328 Kč/obyvatele a rok, 3,5 mld. Kč za rok, či 1 % celkových výdajů obcí v ČR.

Pro obce je v souhrnu sběr tříděného odpadu výraznou nákladovou položkou. Obce totiž musí obstarat sběrná hnízda, udržovat síť kontejnerů, platit svozovým společnostem za výsyp a odvoz vytríděných odpadů na třídící linky. Když vezmeme jen plasty, tak náklad obcí na sběr 1 tuny plastů v roce 2021 činil 8 875 Kč/tunu - to je již po započtení výnosu z prodeje vytríděných PET lahví.

Když přistoupíme na scénář, že se do žlutých popelnic dostane 73 % PET lahví uvedených na trh ČR (výsledky analýz směsného komunálního odpadu realizovaných INCIEN svědčí o nižší míře vytríděnosti PET lahví), pak by bylo vytríděno **36 500 tun PET lahví** z 50 000 tun uvedených na trh. Náklad obcí spojený s tříděním PET lahví v takovém případě dosahuje (při nákladu 8 875 Kč/t) **323 937 500 Kč/rok.**

Pokud budeme uvažovat, že z PET lahví vytríděných do žlutých popelnic se přibližně 30 % vyřadí na třídící lince a skončí ve výmětu, mimo recyklaci, potom k dalšímu materiálovému zpracování putuje **25 550 tun PET lahví**, což je 51,1 % PET lahví uvedených na trh ČR. Při průměrné ceně výkupu PET lahví 9 404 Kč/tunu je celková tržba za vytríděný PET vysbíraný ve všech obcích ČR v souhrnu **240 272 200 Kč.**

Pokud bude výpadek PETu z odpadového systému plně promítnut do nákladů obcí na třídění plastového odpadu, potom celkové roční náklady na třídění plastového odpadu vzrostou na (1 565 676 735 Kč¹ + 240 272 200 Kč) **1 805 948 935 Kč**.

Příspěvek EKO-KOM:

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM hradí obcím náklady na sběr obalových materiálů. Roční náklady měst a obcí na třídění plastů (žluté popelnice) činí v souhrnu (pro rok 2021) **1 565 676 735 Kč**. Z této částky hradí EKO-KOM obcím jen část - protože ne všechny plastové odpady jsou obaly. Je vypočítáno, že obsah žluté popelnice je tvořen plastovými obaly ze 68 %, proto i příspěvek EKO-KOMu obcím je 68 % z celkových nákladů na sběr plastů, tedy **1 064 660 180 Kč**, což je v přepočtu **6 035 Kč/tunu vyříděného plastu**.

Zkušenost ze sousedního Slovenska je taková, že **po zavedení záloh na PET lahve a plechovky a po odstranění plastových lahví z tříděného odpadu se uvolněné místo ve žlutých kontejnerech zaplnilo jiným plastovým odpadem**, takže množství vysbíraných plastů se nezměnilo, jen se pozměnilo jejich složení - ubylo v nich PET lahví. Možné vysvětlení pro tento jev je takové, že v případech, kdy byly žluté kontejnery naplněné, vyhazovali lidé vyříděné plasty do smíšeného odpadu. Z toho důvodu předpokládáme, že uvolněný prostor ve žlutých popelnicích vlivem odklonění zálohovaných PET lahví bude zaplněn plastovým odpadem, který si zachová 68% podíl obalů a tudíž celkový podíl obalů ve žlutých popelnicích poklesne ze 68 % na 61,4 %, viz výpočet níže.

Výpočet:

V roce bylo do sběrného systému vyříděno 176 404 tun plastů, z toho je 119 955 tun obalů (68 %). Když ze 119 955 tun obalů odebereme 36 500 tun PET lahví, které nahradí 36 500 tun plastového odpadu s podílem 68 % obalů (24 820 tun) a 32 % neobalového plastu (11 680 tun). Nově tedy bude ve 176 404 tunách vybraných plastů 108.275 tun obalových plastů a 68 129 tun neobalových plastů, což znamená nový poměr obalových odpadů v plastu na úrovni 61,4 %.

Pokud budou zvýšené náklady obcí na třídění plastového odpadu (po započtení výpadku tržeb za PET lahve) ve výši **1 805 948 935 Kč**, potom bude příspěvek od EKO-KOMu (61,4 %) nově činit **1 108 852 646 Kč**, což je o **44 192 466 Kč** více než kolik činil příspěvek před zavedením záloh na PET lahve. Obce tak ponесou dodatečné náklady na třídění plastového odpadu ve výši **697 096 289 Kč**, což je navýšení z výše nákladů před zavedením zálohování PET lahví (1 565 676 735 Kč - 1 064 660 180 Kč = 501 016 555 Kč) o **196 079 734 Kč**.

¹ V roce 2021 náklady na třídění plastů činily 1.565.676.735 Kč.

Dopad zálohování nápojových plechovek na obce

Účinnost sběru nápojových plechovek je pouze 26 %. To znamená, že z 15 000 tun hliníkových plechovek, které jsou ročně udané na český trh je 3 900 tun vysbíráno a zbytek (74 %) 11 100 tun končí především ve směsném komunálním odpadu. Z těch 3 900 tun však jen část je vybrána prostřednictvím veřejných sběrných míst. Tímto způsobem je vybráno pouze 1 417 tun. Průměrný náklad na sběr 1 tuny plechovek je 12 231 Kč. Náklad měst a obcí na sběr plechovek prostřednictvím veřejné sběrné sítě tak činí (1 417 tun * 12 231 Kč) **17 331 327 Kč.**

Hodnota hliníkových plechovek, které jsou vysbírané prostřednictvím veřejné sběrné sítě je při ceně 19 500 Kč/tunu (1 417 tun * 19 500 Kč) **27 631 500 Kč.**

Na rozdíl od PET lahví nepředpokládáme, že by vlivem jejich odstranění z tříděného odpadu došlo k adekvátnímu navýšení objemu sběru jiných tříděných složek odpadu. Pokud poklesne hmotnost separované kovové složky, sníží se i příspěvek obcím ze strany EKO-KOMU ve výši **10 224 304 Kč.**

Celkový dopad na obce v oblasti zálohování plechovek je tak souhrnná ztráta 20 524 477 Kč.

Příjem obcí jako 15 % z nevybraných záloh

Příspěvek obcím v 1. roce zálohového systému	440 160 000 Kč	41,25 Kč na obyvatele a rok
Příspěvek obcím ve 2. roce zálohového systému	282 960 000 Kč	26,52 Kč na obyvatele a rok
Příspěvek obcím v 3. roce zálohového systému	204 306 000 Kč	19,15 Kč na obyvatele a rok
Příspěvek obcím ve 4. roce zálohového systému	133 620 000 Kč	12,52 Kč na obyvatele a rok

Aby byla obcím kompenzovaná ztráta PET a hliníku v tříděném odpadu mají obce slíbený nový příspěvek do obecních rozpočtů, který bude dosahovat **15 % z nevybraných záloh**. MŽP namodelovalo předpokládanou míru návratnosti PET lahví a plechovek v prvních 4 letech provozu zálohového systému a podle toho je možné vypočítat, jak velký bude příspěvek obcím.

Ročně se na trh udá cca 1,8 mld. PET lahví a 820 mil. plechovek, což je dohromady 2,62 mld. kusů nápojových obalů. Při výši zálohy 4 Kč/lahev se na zálohách vybere každý rok celkem 10,48 mld. Kč.

Očekávané příjmy z tohoto příspěvku obcím jsou v příštích 4 letech následující:

- 1. rok provozu při účinnosti zálohování 72 %, činí příspěvek (10,48 mld. Kč * 28 % nevybrané zálohy * 15 % z nevybraných záloh) 440,16 mil. Kč, tedy 41,25 Kč na obyvatele a rok.
- 2. rok provozu při účinnosti zálohování 82 %, činí příspěvek (10,48 mld. Kč * 18 % nevybrané zálohy * 15 % z nevybraných záloh) 282,96 mil. Kč, tedy 26,52 Kč na obyvatele a rok.
- 3. rok provozu při účinnosti zálohování 87 %, činí příspěvek (10,48 mld. Kč * 13 % nevybrané zálohy * 15 % z nevybraných záloh) 204,36 mil. Kč, tedy 19,15 Kč na obyvatele a rok.
- 4. rok provozu při účinnosti zálohování 91,5 %, činí příspěvek (10,48 mld. Kč * 8,5 % nevybrané zálohy * 15 % z nevybraných záloh) 133,62 mil. Kč, tedy 12,52 Kč na obyvatele a rok.

Na hodnotě 4. roku by se měl příspěvek ustálit do dalších let. **Průměr za první 4 roky náběhu systému zálohování je roční příspěvek 265 261 500 Kč**, nebo-li 24,86 Kč/obyvatele.

Úspora obcí plynoucí z uvolnění místa v kontejnerech na SKO a ve žlutých kontejnerech

Úspora obcí za uvolněné místo v SKO	89 400 000 Kč	8,38 Kč na obyvatele a rok
-------------------------------------	---------------	-------------------------------

Když se podrobně podíváme na fungování současného systému sběru nápojových obalů, objevíme **skryté náklady**, které obce jeho provozováním nesou. Zavedením zálohového systému by tyto náklady zmizely a obce by zaznamenaly úsporu, kterou je možné přičíst k dobru zálohovému systému na nápojové obaly.

Uvolnění místa v kontejnerech na SKO - každý rok končí přibližně 27 % PET lahví a 74 % plechovek ve směsném odpadu. Tyto nápojové obaly ve směsném odpadu zabírají prostor - ze zkušenosti z odpadových analýz jsou v SKO často v původním objemu. Oněch 486 mil. PET lahví s průměrným objemem 1,3 l, sešlápnutých o 25 % zabírají objem 473 850 m³, což je pro představu 430 800 plných kontejnerů s objemem 1 100 l.

K tomu se ročně do směsného odpadu dostane 606,8 mil. ks nápojových plechovek s průměrným objemem 0,4 l, které při zmáčknutí o 25 % zabírají v souhrnu objem 182 040 m³, což je pro představu 165 490 plných kontejnerů s objemem 1 100 litrů. Celkový objem, který nápojové obaly zabírají ve směsném odpadu obcí činí 655 890 m³, což je pro představu celkem 596 290 kontejnerů s objemem 1 100 l.

Ze znalosti nákladů, které odpadové společnosti účtují obcím činí realistický průměrný odhad nákladů na výsyp 1 kontejneru o objemu 1 100 l hodnoty 150 Kč. V této ceně je zahrnut akt výsypu a doprava, v ceně není zahrnut poplatek za uložení odpadu.

Odklonění nápojových obalů ze směsného odpadu může obcím v nákladech na odpadové hospodářství ročně ušetřit přibližně 89,4 mil. Kč, což je v přepočtu 8,38 Kč na obyvatele a rok.

Dodatečné náklady obcí na splnění přísnějších podmínek třídění současným systémem

Investiční náklady na dovybavení sběrných hnízd, pořízení nádob, zavedení systému DDRS	2 341 587 059 Kč	220 Kč na obyvatele
Dodatečné provozní náklady na výsyp dodatečných kontejnerů, odpadních košů a provoz DDRS	2 998 715 159 Kč	282 Kč na obyvatele a rok

Aktuálně se daří současným systémem vybrat jen 26 % plechovek a 73 % PET lahví. V roce 2026 budeme muset vykazovat sběr minimálně 80 % plechovek a 80 % PET lahví, v roce 2030 potom tato hranice zvyšuje na 90 %.

Pokud nezavedeme zálohový systém, bude nutné investovat další peníze do pořizování nových nádob na plechovky a dodatečné nádoby na plast. To s sebou nese nutnost rozšiřování sběrných míst, jejich dovybavení a následně vyšší provozní náklady na svoz a údržbu.

Vedle pořízení nových sběrných nádob, ať už do veřejných sběrných hnízd nebo k jednotlivým domácnostem v rámci door to door sběru, bude nutné zavést i nějakou dodatečnou formu motivace, aby lidé vraceli nápojové obaly v požadovaném množství. V této souvislosti se nejčastěji hovoří o digitálním zálohovém systému, který by bylo nutné zavést, aby bylo možné sbírat nápojové obaly prostřednictvím současné sběrné sítě.

V této části vycházíme z kalkulace, kterou si pro tento účel nechalo vypracovat Ministerstvo životního prostředí. V této kalkulaci byly uvažované 2 varianty, jedna pro multikomoditní sběr a druhá zvlášť pro plasty a PET lahve a zvlášť pro hliníkové plechovky. Budeme zde předpokládat multikomoditní sběr, který vychází nákladově příznivěji.

Zatímco klasický zálohový systém podle návrhu MŽP by co do investičních i provozních nákladů dopadl na výrobce nápojů a obchodníky, intenzifikaci sítě sběrných nádob, zavedení a provoz digitálního zálohového systému a provoz rozšířené sběrné sítě by musely financovat municipality.

S intenzifikací sběrné sítě a využitím levnějšího multikomoditního sběru, jsou podle výpočtu MŽP spojené následující náklady:

- Investiční náklady na pořízení dodatečných nádob, intenzifikaci sběrné sítě a zavedení systému digitálních záloh **2 341 587 059 Kč.**
- Roční náklady na provoz rozšířené sítě sběrných nádob plus provoz systému digitálních záloh **2 998 715 159 Kč/rok.**

Ani pořízení nových kontejnerů však nemusí vést k požadovaným cílům vytřídnosti 90 % nápojových obalů, protože podle průzkumů EKO-KOM 25 % Čechů odpad netřídí² a mají k tomu různé důvody. Největší část těchto “netřídíčů” jsou podle průzkumu ignoranti (59 %) a na ty nákladné rozšíření sběrných hnízd ani informační kampaň mít vliv nebude, na ty bude fungovat pouze finanční motivace.

² <https://www.businessinfo.cz/clanky/v-cesku-tridi-odpad-75-obyvatele/>

Náklady státního rozpočtu spojené se současným systémem

Pokuta České republiky za nedostatečnou recyklaci plastů	500 000 000 Kč	46,9 Kč na obyvatele a rok
---	-----------------------	--------------------------------------

Česká republika odvádí do rozpočtu EU pokutu za plast, který je uvedený na český trh a který není zrecyklován. Pokuta činí 800 EUR/tunu plastu, což je při současném kurzu cca 20 tis. Kč za jednu tunu plastu. Pokud vyjdeme z informací, že z 50 tis. tun PET lahví, ročně uvedených na trh ČR se do žlutých popelnic vybere jen 73 % a dále z tohoto množství je další cca třetina vyřazena na třídících linkách, potom do materiálové recyklace jde pouze přibližně polovina PET a ta druhá zrecyklována není. Z cca 3 mld. pokuty, které za nezrecyklované plasty nyní Česká republika ročně platí, na PET lahve, které nejsou zrecyklované připadá (25 tis. tun * 800 EUR * 25 Kč/EUR) **500 mil. Kč/rok**. To je náklad 46,9 Kč na obyvatele za rok.

Zavedení zálohového systému na nápojové obaly má potenciál uspořit minimálně tuto částku, protože zkušenosti ze sousedního Slovenska, které zálohový systém zavedlo, ukazují, že účinnost zpětného odběru PET lahví je nyní nad 90 %, ale navíc uvolněné místo ve žlutých kontejnerech bylo dodatečně zaplněno jiným plastem, který obyvatelé navíc vytrídili ze směsného odpadu - pravděpodobně v reakci na úbytek přeplněnosti kontejnerů na plast po odstranění PET lahví ze systému.

Hodnota zmařeného materiálu v souvislosti se současným systémem

Zmařený PET a hliník uložený na skládky a spálený	451 550 000 Kč	42,4 Kč na obyvatele a rok
---	----------------	-------------------------------

PET a hliník, který vlivem neefektivity současného systému není vytríděn a končí ve směsném odpadu a následně nejčastěji na skládkách, je z pohledu celé společnosti zmařen a užitek z něho nemá nikdo. Namísto zmařeného materiálu jsme pak nuceni s vysokými environmentálními náklady vyrábět materiál z primárních zdrojů.

Hodnota hliníku, který každý rok skončí v SKO ($15\,000\text{ tun} * 74\% * 19\,500\text{ Kč/t}$) je 216,45 mil. Kč. Hodnota PETu, který končí v SKO nebo který neprojde třídící linkou a skončí na skládce ($50\,000\text{ tun} * 50\% * 9\,404\text{ Kč/t}$) je 235,1 mil. Kč. **Celková hodnota materiálu, který není zrecyklován a je zmařen je tak 451,55 mil. Kč/rok**, což je 42,4 Kč/obyvatele/rok.

Další aspekty zálohového systému s pozitivním vlivem na rozpočty obcí

Existují další aspekty zavedení zálohového systému, které budou mít pozitivní dopad na rozpočty obcí, protože se projeví v úsporách. Tyto aspekty se těžko vyčíslují, proto je zde zhodnotím pouze slovně.

Náklady na údržbu veřejných prostranství a problém litteringu

Jednorázové nápojové obaly jsou vlivem svého velkého objemu vůči hmotnosti nejvýznamnější a nejviditelnější součástí odpadu, který je přítomen ve veřejném prostoru - ve veřejných odpadkových koších a jako littering na veřejných prostranstvích, v parcích, v turistických lokalitách, v okolí silnic, sportovišť a vyhledávaných turistických bodů. Tyto náklady nejsou rozdělené mezi obce rovnoměrně, více jsou jimi zatížené obce v turisticky atraktivních lokalitách nebo větší města, která udržují síť veřejných odpadkových košů. Jen Praha odhaduje dodatečné náklady na udržování čistoty veřejného prostranství v souvislosti s nápojovými obaly na desítky milionů Kč ročně.

Zkušenosti z Bratislavy ukazují, že po zavedení zálohového systému z města prakticky vymizel fenomén přeplněných odpadkových košů, což snižuje náklady na svoz odpadu, jeho likvidaci a také úklid spojený s pohozenými odpadky okolo košů přeplněných nápojovými obaly.

Zálohový systém je pro obce spravedlivý

Jak bylo vypočteno v této analýze, většinu nákladů, které souvisí s neefektivitou současného systému sběru nápojových obalů, nesou obce a stát, zatímco velká část zisku z prodeje surovin putuje k odpadovým společnostem. Ekonomickou terminologií můžeme říct, že současný systém generuje významné negativní externality, které jsou skryté a rozptýlené mezi všechny obyvatele České republiky, zatímco profit je v porovnání s náklady výrazně nižší a z větší části směřuje do soukromých rukou odpadových společností.

Zálohový systém dokáže odstranit mnoho z popsaných negativních externalit a tím ulevit obecním rozpočtům. Náklady na vybudování a provoz zálohového systému neponese stát, ani obce, ale budou plně v režii těch, které se to přímo týká - nápojářů, obchodníků a lidí, kteří si kupují nápoje v jednorázových obalech.

Dnes náklady neefektivního systému nesou všichni občané naší republiky stejným dílem, prostřednictvím nákladů obecních rozpočtů. Po zavedení zálohového systému se náklady přesunou pouze na ty občany, kteří si nápoje v jednorázových obalech kupují. Kdo pije vodu z kohoutku nebo preferuje nápoje ve znovupoužitelných obalech ušetří. Lidé, kteří si chtějí dále nápoje v jednorázových obalech kupovat by ale měli být ochotni po sobě “uklidit” a zanést obaly tam, kam patří, nebo se z této povinnosti vykoupit tím, že výši zálohy přenechají tomu, kdo za ně tuto službu vykoná. Tento systém je nejen efektivní, ale i spravedlivý.

Finanční důsledky pro obecní rozpočty při zavedení zálohového systému na nápojové obaly

Přímý finanční efekt zavedení záloh na PET a plechovky na města a obce	Hodnota/rok	Hodnota na obyvatele/rok	Nositel výnosů/nákladů
Ztracený výnos z prodeje PET lahví (tržní hodnota sebraného a vyříděného PET)	-240 272 500 Kč	-23 Kč	Obce prostřednictvím odpadových společností
Zvýšený příspěvek od EKO-KOMu částečně hradící zvýšené náklady odpadového systému	44 192 466 Kč	4 Kč	Obce
Ztracený výnos z prodeje hliníkových plechovek (tržní hodnota sebraného hliníku obecními systémy)	-27 631 500 Kč	-3 Kč	Obce prostřednictvím odpadových společností
Snížený příspěvek od EKO-KOMu v důsledku poklesu vyříděné složky	-10 224 304 Kč	-1 Kč	Obce
Úspora za odklonění objemu nápojových obalů ze směšného komunálního odpadu	89 400 000 Kč	8 Kč	Obce
Příspěvek obcím 15 % z nevybraných záloh (průměr prvních 4 let)	265 261 500 Kč	25 Kč	Obce
Přímý finanční efekt zavedení záloh na PET a plechovky na města a obce (Kč/rok)	120 725 662 Kč	11 Kč	Dopad na obecní rozpočty

Finanční efekt zavedení záloh na PET a plechovky na celou společnost	Hodnota	Hodnota na obyvatele/rok	Nositel
Snížení pokuty EU za nezrecyklovaný plast uvedený na trh v ČR díky lepší recyklaci PET	500 000 000 Kč	47 Kč	Stát

Hodnota zachráněného PET a hliníku vlivem efektivnějšího sběru od obyvatel	451 550 000 Kč	42 Kč	Celá společnost
Finanční efekt zavedení záloh na PET a plechovky na celou společnost (Kč/rok)	951 550 000 Kč	89 Kč	Celospolečenský dopad

Investiční náklady na intenzifikaci současného systému při realizaci klasického zálohového systému	Hodnota	Hodnota na obyvatele	Nositel
Investiční náklady na pořízení dodatečných nádob, intenzifikaci systému a zavedení digitálního zálohovacího systému (při realizaci DRS budou obcím tyto náklady ušetřeny)	2 341 587 059 Kč	220 Kč	Obce

Provozní náklady na intenzifikaci současného systému při nerealizaci klasického zálohového	Hodnota	Hodnota na obyvatele	Nositel
Dodatečné provozní náklady na výsypy, odvoz a údržbu dodatečných odpadních nádob při intenzifikaci stávajícího systému (při realizaci DRS budou obcím tyto náklady ušetřeny)	2 998 715 159 Kč	282 Kč	Obce

